

Dr. Karol Szegő :

Príspevky k unifikácii poisťovacieho práva.

Nariadením vlády zo dňa 19. októbra 1922, č. 307 Sb. zák. a nar. bol sjednotený poisťovací regulatív na celom území republiky. Jednotlivé čiastky tohoto regulatívu doplňujú, iné ale zase zrušujú na poisťovanie sa vzťahujúce isté čiastky na Slovensku platného obchodného zákona. Ponevác ale v výšuvodenom nariadení neni určene, ktoré §§ na Slovensku platného poisťovacieho práva sa zrušujú, poťažne v ktorej čiastke sa doplňujú a menia, nastane na Slovensku obrovská právna neistota. Tým viac, lebo 4. odst. I. článku zákona zo dňa 15. februára 1922 Sb. zák. a nar., ktorým sa doplňujú a menia dosavádne predpisy o poisťovniach, určuje, že vydaním poisťovacieho regulatívu menia sa §§ 453. a ďalšie zák. čl. XXXVII. z r. 1875 (uhor. obchodný zákonník).

Nemôžeme se teraz zabývať podrobnou kritikou celého regulatívu, chceme tu poukázať len na najpálčivejšie otázky.

Dľa § 10. poisťovacieho regulatívu potrebujú všeobecné podmienky poisťovacie schválenia štátneho.

Výraz »štátne« schválenie je už nezvyklý a musíme následkom tohoto výrazu predpokladať, že je viac, než ministerské schválenie.

Takto schválené podmienky musíme považovať nielen za zákon doplňujúce právne pravidlá, ale aj za zákon zrušujúce právne normy, samozrejme predpokladajúc, že takto schválené podmienky odoviedajú predpisom poisťovacieho regulatívu.

Dosavádna súdna prax na Slovensku považovala predpisy obchodného zákona, vzťahujúce sa na poisťovacie právo, za jus cogens, tedy za také, od ktorého odchýľujúce sa dohodnutia strán ani v smluve nie sú prípustné.

Najväčšia kontroverzia nastala v tomto ohľade následkom § 485. na Slovensku platného obchodného zákona, dľa tohoto »Poistná smluva ztratí platnosť: 4. keď sa v občasných periodách platiť majúca prémie o sroku, alebo po uplynutí týmto cieľom povolenej lehoty nezaplatí...«

Dľa decízie budapeštianskej Kúrie č. 26., keď sa má prémie platiť nie v ročných, ale v kratších občasných periodách (polročne, štvrtročne, mesačne), poistený neni povinný prvoročnú prémie zaplatiť ani v tom páde, keď sa v poistnej smluve na zaplataenie prvoročnej celej prémie zaviazal.

Následkom uvedeného bodu 4. § 485. a citovanej decízie zastupovala stála súdna prax to najkrajnejšie stanovisko, totižto že nepla-

tením prémie stane sa poisťná smluva neplatnou a z neplatnej smluvy vyplývajúce zaviazanosti netreba ani v tom páde plniť, keď sa poistený osobitným záväzkom na plnenie smluvy zaviazal. Zamietaly súdy tedy v každom prípade žaloby poisťovacie na vymáhanie ďalšej prémie aj v tom páde, keď na túto ďalšiu prémie bol dlžný úpis alebo zmenka vystavená.

Dľa § 11. poisťovacieho regulatívu všeobecné podmienky poisťné majú obsahovať ustanovenie:

2. jako sa stanoví a zapravuje úplata, ku ktorej je poistený povinný ...

Keď sa tedy vo všeobecných podmienkach ustanoví, že v páde poistený prémie nezaplatí, má právo poisťujúci ústav poisťnú smluvu buďto za neplatnú vyhlásiť (samozrejme len po uplynutí istej lehoty), alebo má právo poisťujúci ústav ďalšiu prémie vymáhať, a tieto podmienky schvaľujú sa štátom, povstane ohromný rozpor medzi ustanoveniami bodu 4. § 485., stálou sudcovskou praxou a štátom schválenými podmienkami.

Na základe takýchto podmienok budú poisťovacie ústavy iste spornou cestou vymáhať sročné prémie a nastane zásadná otázka, čo je platným právnym pravidlom, či na základe zákona zo dňa 15. februára 1922, č. 65. Sb. z. a n. štátom schválené všeobecné poisťné podmienky, či ustanovenia obchodného zákona, vzťahujúce sa na poisťovanie.

Dnes nemôže nikto povedať, jaké stanovisko zaujmú súdy, dôsledkom čoho nastane tá obrovská, iste dlhší čas trvajúca právna neistota.

Najsúrnejšou úlohou odborných vedúcich kruhov je postarať sa, aby sa buďto dodatočnou novelou k poisťovaciemu regulatívu, buďto prevádzacím nariadením určilo, ktoré §§ vzťahujúce sa na poistenie na Slovensku platného obchodného zákona sa zmenily, v jakom smysle a v jakom rozsahu.

Zreteľ treba vziať zvlášte na bod 4. § 485. obch. zákona, ktorý túto právnu neistotu vyvolal.

Dr. Vojtech Schwitzer :

Niekoľko poznámok k návrhu pre vecné právo.

V mesiaci auguste 1923 vyšla ďalšia čiastka návrhu obč. zákonníka: »Věcné právo. Návrh subkomitétu pro revisi občanského zákonníka pro Československou republiku.«